

การศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พิษณุโลก อุตรดิตถ์

A Study of Conditions for Risk Management during COVID-19
pandemic in School under the Secondary Educational Service Area
Office Phitsanulok Uttaradit

ร่มไทร ไมตรระรัตน์¹ นงลักษณ์ ใจฉลาด²
Romsai Maitarhat, Nongluck Jaichalad

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารความเสี่ยง; สถานการณ์การแพร่เชื้อ; ไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

This research aimed to study conditions for risk management during COVID - 19 pandemic in school under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok Uttaradit. This research is quantitative research. The group of informants total of 250 people. The research instrument was a questionnaire. The statistics used in the data analysis were mean and standard deviation. The results showed that the

Received: 2022-12-02 **Revised:** 2022-12-24 **Accepted:** 2022-12-27

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม The Degree of Master of Education Field in Education Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: dr.nongluck@psru.ac.th

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

overall was at the highest level. The mean of strategic risk management was highest and the lowest mean was financial risk management.

Keywords: Risk Management; pandemic; COVID-19

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาทุกระดับทุกพื้นที่ มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพตนเอง ถึงแม้ว่าจะมีการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลาแต่ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดความเสี่ยงที่เกิดจากสภาวะต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ (ขวัญแก้ว จันทรรัตน์, 2562) ทั้งนี้ การดำเนินการของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือใหญ่ ไม่ว่าจะมีโครงสร้างองค์กรอย่างไร ย่อมไม่สามารถหลีกเลี่ยงการประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินการต้องหาวิธีการที่เหมาะสมจัดการกับความเสี่ยงได้ (กรรณิการ์พงศกิตติธัช, 2553)

ปัจจุบันพบว่าสถานการณ์ความเสี่ยงต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา อีกทั้งมีความรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหาย เช่นเดียวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ระบอบเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 เป็นต้นมา ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างโดยเฉพาะต่อประชาชน และภาครัฐที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นถึงระบบและกลไกของรัฐที่มีความสำคัญต่อการให้บริการประชาชนนั้นมี ปัญหา ขาดระบบบริหารจัดการที่ดี ไม่สามารถดำเนินภารกิจในสภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ UNESCO (World Economic Forum, (2020) รายงานว่ารัฐบาล 191 ประเทศทั่วโลกได้ประกาศ ปิดสถานศึกษาทั้งประเทศ ส่งผลให้มีผู้เรียนได้รับผลกระทบกว่า 1.5 พันล้านคน (มากกว่าร้อยละ 90 ของผู้เรียนทั้งหมด) แสดงให้เห็นว่าภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนดังกล่าว ส่งผลให้เกิดช่องว่าง (Gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่คาดหวัง เรียกว่า ปัญหา(Problem) รวมถึง ความเสี่ยงสำคัญใหม่ ๆ (New Key Risk) ของสถานศึกษาเกิดขึ้น จึงมีความจำเป็นที่สถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญประเด็นปัญหาขององค์กรในปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน หากไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างเหมาะสม ทันเวลา จนทำให้เป็นปัญหาเรื้อรังอาจจะเป็นสาเหตุหรือ ปัจจัยที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในอนาคตที่มีความไม่แน่นอน (Uncertain) มีโอกาสเกิดขึ้นหรือไม่ เกิดขึ้นก็ได้ (Probability/Likelihood) ซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบเชิงลบ (Impact/Consequence) ก่อให้เกิดความสูญเสีย เสียหาย ล้มเหลวต่อการบรรลุตาม วัตถุประสงค์(Objectives) และเป้าหมาย (Target) ที่กำหนดไว้ เรียกว่า ความเสี่ยง (Risk) ในอนาคตได้ (สถาบันคลังสมองของชาติ, 2563) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) รายงานข้อมูลว่าการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด ของCOVID-19 เป็นนโยบายที่

เร่งด่วนส่งผลให้สถานศึกษาขาดความพร้อมในการเตรียมการเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนเขตพื้นที่รับนโยบายจากกระทรวงมาปฏิบัติแต่ไม่มีการปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ และโรงเรียนต้องทำรายงานส่งเขตพื้นที่จำนวนมาก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ อยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการเรียนการสอนทำได้ไม่เต็มที่ควร โดยจากรายงานการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในแผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 – 2565) ในปัจจุบันมีการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค พบว่า มีปัญหาและอุปสรรค เช่น การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติในระดับกลุ่มและระดับบุคคลยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดระบบการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระยะ และต่อเนื่อง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้คณะกรรมการติดตามประเมินผลและนิเทศการศึกษา ขาดโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2563) จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพื่อจะส่งผลในการลดมูลเหตุที่สถานศึกษาจะเกิดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สถานศึกษายอมรับได้ ประเมินได้และควบคุมได้อย่างมีระบบและเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ จากสถานศึกษา จำนวน 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 โรงเรียน จากประชากรโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 42 - 43) โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน รวมจำนวน 250 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และผ่านการทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.8-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .954

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ผลการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยรวม

สภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ฯ	(n = 250)		ระดับ	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	4.81	0.24	มากที่สุด	1
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	4.75	0.28	มากที่สุด	3
ความเสี่ยงด้านการเงิน	4.75	0.24	มากที่สุด	4
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ	4.80	0.26	มากที่สุด	2
รวม	4.77	0.18	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า โดภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (\bar{X} = 4.81) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน (\bar{X} = 4.27)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	(n = 250)		ระดับ	ลำดับ
1. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.92	0.31	มากที่สุด	1
2. สถานศึกษามีการนำแผนการบริหารงานวิชาการไปสู่การปฏิบัติโดยคำนึงถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.82	0.40	มากที่สุด	8
3. สถานศึกษามีวิธีการประเมินตรวจสอบการบริหารวิชาการได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาด	4.73	0.45	มากที่สุด	15
4. สถานศึกษามีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการบริหารวิชาการ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.80	0.40	มากที่สุด	10
5. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด	6
6. สถานศึกษามีการนำแผนการบริหารงานงบประมาณไปสู่การปฏิบัติโดยคำนึงถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.72	0.48	มากที่สุด	16
7. สถานศึกษามีการประเมินตรวจสอบการบริหารงบประมาณ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.78	0.45	มากที่สุด	12
8. สถานศึกษามีวิธีปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการบริหารงบประมาณ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.58	0.54	มากที่สุด	17
9. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับสถานการณ์	4.86	0.43	มากที่สุด	5

10. สถานศึกษามีการการนำแผนการบริหารงานบุคคลไปสู่การปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.85	0.37	มากที่สุด	17
11. สถานศึกษามีการประเมินตรวจสอบการบริหารงานบุคคลได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.79	0.45	มากที่สุด	11
12. สถานศึกษามีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการบริหารงานบุคคล ได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.77	0.43	มากที่สุด	13
13. สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานทั่วไปได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.90	0.30	มากที่สุด	3
14. สถานศึกษามีการนำแผนการบริหารงานทั่วไป ไปสู่การปฏิบัติได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.88	0.33	มากที่สุด	4
15. สถานศึกษามีการประเมินตรวจสอบการบริหารงานทั่วไปได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.91	0.32	มากที่สุด	2
16. สถานศึกษามีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการบริหารงานทั่วไปได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.81	0.41	มากที่สุด	9
17. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์มาตรการในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ด้วยการประชุมชี้แจงหรือผ่านช่องทางสื่อสาร อย่างน้อย 1 ครั้ง ก่อนหรือวันแรกของการเปิดเรียน	4.77	0.42	มากที่สุด	14
รวม	4.81	0.24	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.92$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีวิธีปรับปรุงแก้ไขปัญหาของการบริหารงบประมาณ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.58$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน

การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
18. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์	4.88	0.50	มากที่สุด	1
19. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ตามสถานการณ์	4.70	0.47	มากที่สุด	7
20. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามสถานการณ์	4.87	0.51	มากที่สุด	2
21. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยปรับปรุงการปฏิบัติงานตามผลการประเมินให้สอดคล้องกับสถานการณ์	4.82	0.51	มากที่สุด	3
22. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยพัฒนาบุคลากร ให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสอนทางไกล ให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อในสถานการณ์การแพร่ระบาด	4.66	0.62	มากที่สุด	9
23. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยสนับสนุนสัญญาณอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.65	0.44	มากที่สุด	10
24. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยสนับสนุนเอกสารการสอนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.65	0.43	มากที่สุด	11
25. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยจัดการเรียนการสอนเฉพาะ กรณีตรวจพบนักเรียนติดเชื้อยืนยัน มีการกักตัว ประกาศปิดโรงเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาด	4.76	0.24	มากที่สุด	6
26. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยแต่งตั้งคณะทำงานป้องกันการแพร่ระบาด ประกอบด้วย ครูบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน	4.82	0.52	มากที่สุด	4

ตาราง 4 (ต่อ)

การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (ต่อ)	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
27. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยมีแนวปฏิบัติตามระเบียบบุคลากร กรณีพบผู้มีความเสี่ยงติดเชื้อหรือยืนยันติดเชื้อโดยไม่ถือเป็นวันลางาน	4.68	0.44	มากที่สุด	8
28. สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยจากไวรัสโคโรนา 2019	4.78	0.41	มากที่สุด	5
รวม	4.75	0.28	มากที่สุด	

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.88$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีแนวทางป้องกันความเสี่ยงโดยสนับสนุนเอกสารการสอนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.65$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน

การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
29. สถานศึกษามีแผนการใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร	4.78	0.32	มากที่สุด	3
30. สถานศึกษามีแผนการใช้งบประมาณเพื่อสนับสนุนครูด้านเอกสาร,ใบงาน สำหรับแก่นักเรียน	4.75	0.47	มากที่สุด	6
31. สถานศึกษามีแผนการใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการสอนของครู	4.68	0.33	มากที่สุด	8
32.สถานศึกษามีแผนการใช้งบประมาณพัฒนาสื่อการสอน	4.71	0.40	มากที่สุด	7
	4.66	0.47	มากที่สุด	9
33. สถานศึกษามีมาตรการลดค่าเทอม เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครอง ในสถานการณ์การแพร่ระบาด	4.76	0.66	มากที่สุด	5
34. สถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณสำหรับวัสดุอุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนา 2019 เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ น้ำยาฆ่าเชื้อโรค	4.95	0.44	มากที่สุด	1
35. สถานศึกษามีแผนการใช้งบประมาณเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ถูกสุขอนามัย	4.64	0.41	มากที่สุด	10
36. สถานศึกษามีการควบคุมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพ	4.77	0.48	มากที่สุด	4
37. สถานศึกษามีการตรวจสอบติดตามการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 อย่างถูกต้องตามแบบที่สำนักงานงบประมาณกำหนด	4.82	0.48	มากที่สุด	2
38. สถานศึกษามีการ จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 อย่างถูกต้องตามแบบที่สำนักงานงบประมาณกำหนด				
รวม	4.75	0.24	มากที่สุด	

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.75) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีแผนการใช้งบประมาณเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ถูกสุขอนามัย (\bar{X} = 4.95) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการควบคุมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพ (\bar{X} = 4.64)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
39. สถานศึกษามีแนวทางของระเบียบงานบริหารวิชาการ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน การนับเวลาเรียน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์	4.87	0.42	มากที่สุด	5
40. สถานศึกษามีแนวทางของระเบียบงานบริหารงบประมาณโดยปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำแผนงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการบริหารกิจกรรมของสถานศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและเหมาะสมกับสถานการณ์	4.60	0.51	มากที่สุด	15
41. สถานศึกษามีแนวทางของระเบียบการบริหารงานบุคคลโดยปรับเปลี่ยนหรือกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของสถานศึกษาและเหมาะสมกับสถานการณ์	4.85	0.41	มากที่สุด	6
42. สถานศึกษาแนวทางของระเบียบงานบริหารทั่วไปโดยปรับเปลี่ยนระบบการให้บริการ การประสานส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาและชุมชน ให้ดำเนินไปตามจุดหมายที่ต้องการอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์	4.69	0.50	มากที่สุด	13
43. สถานศึกษามีแนวทางการสร้างความตระหนักให้ครู,บุคลากร เห็นถึงความเสียหายเมื่อไม่ปฏิบัติตามแนวทางในการป้องกันการติดเชื้อ	4.80	0.39	มากที่สุด	8
44. สถานศึกษามีแนวทางการสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครอง เห็นถึงความเสียหายเมื่อไม่ปฏิบัติตามแนวทางในการป้องกันการติดเชื้อ	4.77	0.48	มากที่สุด	11
45. สถานศึกษามีแนวทางการสร้างความตระหนักให้นักเรียน เห็นถึงความเสียหายเมื่อไม่ปฏิบัติตามแนวทางในการป้องกันการติดเชื้อ	4.78	0.45	มากที่สุด	10

46. สถานศึกษามีการสร้างความตระหนักให้ชุมชน เห็นถึงความเสียหายเมื่อไม่ปฏิบัติตามแนวทางในการป้องกันการติดเชื้อ	4.80	0.42	มากที่สุด	7
47. สถานศึกษามีมาตรการส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบในการป้องกันการติดเชื้อ	4.79	0.40	มากที่สุด	9
48. สถานศึกษามีมาตรการหรือบทลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจน	4.65	0.62	มากที่สุด	14
49. สถานศึกษามีการกำหนดให้นักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากร รวมถึงผู้เข้ามาติดต่อทุกคนต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายและล้างมือ ก่อนสถานศึกษาทุกครั้ง	4.71	0.44	มากที่สุด	12
50. สถานศึกษามีการจัดระบบให้นักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากร รวมถึงผู้เข้ามาติดต่อทุกคนต้องลงทะเบียนบันทึกการเข้าและออกสถานศึกษาทุกครั้ง	4.89	0.35	มากที่สุด	4
51. สถานศึกษามีการกำหนดให้นักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากร รวมถึงผู้เข้ามาติดต่อทุกคนต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย 100% จัดเว้นระยะห่างที่นั่ง มีสัญลักษณ์แสดงตำแหน่งที่นั่งชัดเจน	4.92	0.27	มากที่สุด	2
52. สถานศึกษามีการตรวจสอบหรือแบบสอบถามเฝ้าระวังนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากร รวมถึงบุคคลที่มาจากพื้นที่เสี่ยงเพื่อเข้าสู่กระบวนการคัดกรอง	4.91	0.32	มากที่สุด	3
53. สถานศึกษามีมาตรการส่งเสริมให้ดูแลตนเองและสังเกตอาการเสี่ยงอย่างชัดเจน				

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีมาตรการส่งเสริมให้ดูแลตนเองและสังเกตอาการเสี่ยงอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.93$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีมาตรการหรือบทลงโทษสำหรับบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.60$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาสภาพการบริหารความเสี่ยงในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษากำหนดแนวทางในการป้องกันโดยวางแผนบริหาร และขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีมาตรการส่งเสริมให้ดูแลตนเองและสังเกตอาการเสี่ยงอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ

สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแต่งตั้งคณะทำงานการบริหารความเสี่ยง และกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามแผน บริหารความเสี่ยง และสอดคล้องกับพอรุ่ง แสงนวล (2563) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับมาลัย พวงพิลา (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับจักรกฤษณ์ หาญชัย, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2565) ได้ศึกษา การศึกษาการบริหาร ความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ อาจ เนื่องจาก สถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ ระบาดได้อย่างเหมาะสม มีการประเมินตรวจสอบการบริหารงานรวมถึงมีการวางแผนการ บริหารงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) รายงานข้อมูลว่าการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นนโยบาย ที่เร่งด่วนส่งผลให้สถานศึกษาขาดความพร้อมในการเตรียมการเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอน เขตพื้นที่รับนโยบายจากกระทรวงมาปฏิบัติแต่ไม่มีการปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่ และ โรงเรียนต้องทำรายงานส่งเขตพื้นที่จำนวนมาก สอดคล้องกับมาลัย พวงพิลา (2564) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้อง กับสุธีระ เดชคำภู (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ความเสี่ยงด้าน กลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน อาจ เนื่องจากภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษามีภาระงานที่เกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานต่างๆ ในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ต้อง รับผิดชอบทุกด้านรวมถึงต้องตอบสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด จึงทำให้มีเวลาไม่เพียงพอ ในการรวบรวมข้อมูลความเสี่ยงด้านงบประมาณของสถานศึกษาที่ยังไม่เป็นปัจจุบันเท่าที่ควร สอดคล้องกับมัทนียา เพ็ชรนอก และธรินธร นามวรรณ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการ บริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสอดคล้องกับ จักรกฤษณ์ หาญชัย, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการ บริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานีอำนาจเจริญ ด้านความเสี่ยงด้านบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ โดยการศึกษาจุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส, อุปสรรคของสถานศึกษามาวางแผนการบริหาร และระบุวิธีนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ การระบุวิธีประเมิน ตลอดจนระบุวิธีแก้ไขปัญหาของงานบริหารสถานศึกษา รวมถึงประชาสัมพันธ์แนวทางและมาตรการในการป้องกันด้วยการประชุมชี้แจง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน จากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนวางแผนการปฏิบัติงาน รวมถึงการปรับปรุงการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามระเบียบบุคลากรและนักเรียน มีการจัดสภาพแวดล้อมให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน จากการกำหนดแผนการใช้งบประมาณสนับสนุนเอกสารการสอน รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันโรคอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อลดความเสียหายต่อการบริหารจัดการทางการเงินของสถานศึกษา ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ จากการกำหนดระเบียบงานทั้งระบบ การสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างทัศนคติที่ดี กำหนดมาตรการหรือบทลงโทษ ตลอดจนส่งเสริมมาตรการดูแลตนเองภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ผลการศึกษา พบว่า ความเสี่ยงด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมสถานศึกษาให้พัฒนาทักษะ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน เพื่อลดความเสี่ยงจากการสูญเสีย หรือความเสียหายของสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.2 สถานศึกษาควรได้รับการสนับสนุนมากขึ้นทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารสภาพการดำเนินงานเพื่อลดความเสี่ยงด้านงบประมาณ ในสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2.2 ควรศึกษาวิจัยแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงโดยการควบคุมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการจัดซื้อพัสดุที่มีคุณภาพ ในสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรรณิการ์ พงศ์กิตติธัช. (2553). *สภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- จักรกฤษณ์ หาญชัย, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2565). การศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*. 7(2), 287-300.
- พอรัฐ แสงนวล. (2563). การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารศิลปการจัดการ*. 4(3), 672-685
- มาลัย พวงพิลา. (2564). สภาพและปัญหาการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. 5(1), 164-178.
- มัทนียา เพ็ชรนอก และธรินธร นามวรรณ (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 7(7), 157-169.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *แผนบริหารความเสี่ยงประจำปี 2562*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2565, จาก <http://audit.kpru.ac.th/images/pdf-knowledge/internal-control-and-risk-Management.Pdf>
- สุธีระ เดชคำภู. (2564). การบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตรัชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 6(1), 85-97.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงาน เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย*. สืบค้น 1 ธันวาคม 2565, จาก <https://covid19.obec.go.th/#h.w5525r3dm1tr>
- World Economic Forum. (2020). *4 ways COVID-19 could change how we educate future generations*. Retrieved December 1, 2022. From <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/4-ways-covid-19-education-future-generations/>